

SEZONA 1921/22 · ŠTEVILKA 17

I'VA VPOTIČ

GLEDALIŠKI LIST

IZDAJA UPRAVA NA
RODNEGA GLEDALIŠČA
V LJUBLJANI · UREJA
MILAN PUGELJ

CENA 2 D.

Spored za 17. teden.

Drama

Sreda, 25. januarja, ob treh popoldne. — Peter- čkove poslednje sanje. Predstava za ubožne otroke.	Izven.
Četrtek, 26. januarja — Hamlet.	Izven.
Petek, 27. januarja — Gardist.	E
Sobota, 28. januarja — Hamlet.	D
Nedelja, 29. januarja, ob 3. uri popoldne. — Peter- čkove poslednje sanje.	Izven.
Nedelja, 29. januarja, ob osmih zvečer. — Gardist.	Izven.
Poned., 30. januarja — Hamlet.	A
Torek, 31. januarja, ob treh popoldne. — Peter- čkove poslednje sanje. Predstava za ubožne otroke.	Izven.

Opera

Sreda, 25. januarja — Labodje jezero.	D
Četrtek, 26. januarja — Faust.	B
Petek, 27. januarja — Labodje jezero.	C
Sobota, 28. januarja — Bohème.	E
Nedelja, 29. januarja — Prodana nevesta.	Izven.
Poned., 30. januarja — Zaprto.	
Torek, 31. januarja — Faust.	C

Peterčkove poslednje sanje

Božična povest v štirih slikah. Spisal Pavel Golia.

Režiser: O. ŠEST.

I. Jezušček obdaruje bolnega Peterčka.

Peterček	gna Vera Danilova
Babica	ga Juvanova.
Berač	g. Peček.
Čarodej Grča	ga Wintrova.
Mamica	g. Lipah.
Mesec, princ lazurnih dalj	Jezušček, Marija, sv. Jožef.

II. Pri kralju Matjažu.

Peterček	gna Vera Danilova.
Čarodej Grča	g. Peček.
Mesec, princ lazurnih dalj	g. Lipah.
Mamica	ga Wintrova.
Kralj Matjaž	g. Danilo.
Kraljica Alenka	ga Avgusta* Danilova.
Kraljična Alenčica	gna Mira Danilova.
Poveljnik telesne straže	g. Železnik.
Prvi vojščak	g. Kralj.
Drugi vojščak	g. Šubelj.
Tretji vojščak	g. Strniša.
Vratar	g. Drenovec.
Glasnik	g. Bitenc.

Matjaževi vojščaki in vitezi, paži.

III. Sveta noč v gozdu.

Peterček	gna Vera Danilova.
Čarodej Grča	g. Peček.
Mesec	g. Lipah.
Mamica	ga Wintrova.
Oče Hrast, župan gozdov gorjanskih	g. Gregorin.
Čarodejka Bukva	gna Rakarjeva.
Meglica-Krasotica	ga Šaričeva.
Palček-Strahopetček	gna Gorupova.
Jezušček	* * *
Marija	* * *
Sv. Jožef	* * *
Gašper, } Sv. trije kralji {	g. Daneš.
Miha, }	g. Šest.
Baltazar, }	g. Gaberščik.

Angeli, Palčki, Palčice, gozdno prebivalstvo: drevesa, živali itd.

IV. Jezušček odpelje Peterčka k mamici.

Peterček	gna Vera Danilova.
Mamica	ga Wintrova.
Berač	g. Peček.
Babica	ga Juvanova.
Bog Oče, Jezušček, Marija, sv. Jožef, sv. Trije kralji, sv. Miklavž, svetniki, angeli.	

HAMLET,

kraljevič danski.

Žaloigra v petih dejanjih. Spisal William Shakespeare.
Poslovenil Ivan Cankar.

Režiser: O. ŠEST.

Klavdij, kralj danski			g. Gaberščik.
Hamlet, sin prejšnjega in nečak sedanjega kralja			g. Rogoz.
Polonij, prvi komornik			g. Ločnik.
Laertes, njegov sin			g. Kralj.
Horacij, Hamletov prijatelj			g. Peček.
Voltimand,	} dvorniki {		g. Markič.
Kornelij,			g. Bitenc.
Rozenkranc,			g. Drenovec.
Gildenstern,			g. Železnik.
Osrik,	} častnika {		g. Strniša.
Plemič			g. Murgelj.
Marcel,			g. Medven.
Bernardo,			g. Šubelj.
Francisko, vojak			g. Smerkol.
Rajnold, sluga Polonijev			g. Cesar.
Fortinbras, kraljevič norveški			g. Gregorin.
Duh Hamletovega očeta, prejšnjega kralja Hamleta			g. Tercič.
Dvornik			g. Medven.
Prvi igralec			g. Lipah.
Drugi igralec			g. Šubelj.
Tretji igralec			g. Bitenc.
Igralka			gna Gorjupova.
Šluga			g. Murgelj.
Duhovnik			g. Markič.
Gertruda, kraljica danska in Hamletova mati			ga Borštnikova.
Ofelija, Polonijeva hči			ga Šaričeva.
Prvi grobar			g. Daneš.
Drugi grobar			g. Plut.

Osebe v igri:

Prolog		g. Bitenc.
Kralj		g. Lipah.
Kraljica		gna Gorjupova.
Lucijan, kraljev nečak		g. Šubelj.

Gospodje in gospé z dvora, častniki, vojaki, sluge.

Vrši se v Helsingörju na Danskem.

Glasbo zložil Balatka. — Po tretjem dejanju
daljša pavza.

GARDIST

Komedija v treh dejanjih. Spisal Franc Molnar.
Poslovenil Fran Govekar.

Režiser: BORIS PUTJATA.

Igralec g. Putjata.
Igralka, njegova žena ga Medvedova.
Kritik g. Daneš.
Mama gna Rakarjeva.
Hišna gna Gorjupova.
Upnik g. Šubelj.
Biljeterka gna Rovanova.

LABODJE JEZERO

Balet v štirih dejanjih. Glasbo zložil P. I. Čajkovski.

Dirigent: A. NEFFAT.

Režiser: V. POHAN.

Vladajoča kneginja	ga Puhkova.
Princ, njen sin	g. Pohan.
Njegova zaročenka	gna Koreninova.
	gna Nikitina.
	gna Špirkova.
V labode začarane princese	gna Chladkova.
	gna Vavpotičeva.
	gna Moharjeva.
Njihova mačeha, čarovnica	gna Svobodova.
Dvorni maršal	g. Simončič.
Pisar	g. Krže.
Župan	g. Dežman.
Učitelj	g. Bekš.

Dvorjani, kmetje, sluge, vile itd.

Plesi v tretjem dejanju:

1. Tirolski ples gne Moharjeva, Jezerškova, Habičeva.
2. Češki ples gni T. Haberletova, Valenčakova.
3. Indijski Ples gna Vavpotičeva.
4. Ruski ples gne Moharjeva, Jezerškova, Habičeva.
5. Francoski ples gni Japljeva, Zorčeva.
6. Slovaški ples gna Špirkova, g. Maliatsky.
7. Španski ples gna Chladkova, g. Drenovec.
8. Italijanski ples gni Jančarjeva, Volbenkova.
9. Poljski ples gni Špirkova, Zorčeva.

I. dejanje: Velika slavnost na gradu stare kneginje. Obhajajo njen rojstni dan in obenem zaroko njenega sina. Stara kneginja pride samo za trenotek med goste in se po napitnici vrne v svoje stanovanje. Po njenem odhodu se svečanost nadaljuje. Naenkrat prilete v park labodi. Princ pošlje po puško, da bi enega ustrelil. Puška se ne sproži in princ zasleduje v parku labode, da bi enega ujel. Za labodi leti sova, mačeha labodov, ki je začarala pet princes v labode.

II. dejanje: Princ lovi labode, jim prestreže pot ter pride prej k jezeru kakor oni. Labodi so začarane princese, ki spremenene samo v vodi svojo ptičjo postavo v človeško. Princ vidi, kako se labodi spremenijo v princese, ter opazuje njihovo igro z gozdnimi vilami. Pri tem se zaljubi v eno od teh začaranih princes in jo prosi, naj gre z njim na grad. Ona se skrajza brani, potem pa mu obljubi, da pride kasneje s prošnjo, naj jo reši čara. Rešiti pa jo more samo mladenič, ki še ni poljubil nobenega dekleta. Da se spoznata, mu da polovico svojega pajčolana in odleti nato za svojimi sestrami. Stara mačeha posluša, ko princesa pripoveduje princu, kako jo more rešiti. Da bi to preprečila, ukrade princu pajčolan.

III. dejanje: Mačeha spremeni v svojem domu s pomočjo ukradenega pajčolana svojega slugo v kavalirja, črnega mačka v paža, sama pa se preobrazi v princeso in gre mesto nje na slavnost h kneginji.

Sprememba: Slavnost pri kneginji se nadaljuje. Fanfare naznanijo prihod novega gosta. Čarodejka vstopi, spremenjena v laboda-princeso. Princ pripoveduje kneginji o svojem doživljanju v gozdu in ji prizna ljubezen do princese ter prosi svojo zaročenko, naj mu oprostijo, ker ljubi drugo. Med plesom poljubi spremenjeno mačeho, ki se preobrazi v svojo pravo podobo ter se porogljivo smeje. Vsi gostje se prestrašijo. V tem pride prava princesa in pove, da ji je prinesel princ mesto rešitve smrti in da mora zato umreti.

IV. dejanje: Labod pleše svoj zadnji ples in se poslavlja od svojih sester in gozdnih vil. Princ pride ves žalosten k labodu in ga prosi odpuščanja, da ga reši smrti. Toda prepozno je. Labod umira. Ko princ vidi, da je labod umrl, se vrže ves obupan v jezero.

FAUST

Opera v petih dejanjih. Besedilo po Goetheju spisala
J. Barbier in M. Carré, vglasbil Charles Gounod.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Faust (tenor)	g. Sowilski.
Mefisto (bas)	g. Zathey.
Margareta (sopran)	gna Zikova.
Valentin, njen brat (bariton)	g. Levar.
Marta, njena soseda (mezzo-sopran)	gna Rewiczeva.
Siebel, študent (sopran)	ga Lewandowska.
Wagner, študent (bas)	g. Zorman.

Vojaki, meščani in meščanke. Prikazni v podzemeljskem kraljestvu. — Plese priredil g. baletni mojster Pohan. — Godi se na Nemškem v začetku šestnajstega stoletja. — Prva vprizoritev l. 1859. v Parizu.

I. Faust obupuje, ker je uvidel, da je v vedi zaman iskal rešitve svetovne uganke. Že si hoče vzeti življenje, kar zapoje velikonočni zvonovi in ga iztrgajo mračnim mislim. Sedaj pokliče hudiča na pomoč. Mefisto mu obljubi novo mladost, če se mu Faust zapiše. Faust privoli po težkem boju šele, ko mu je Mefisto pričaral Margaretino podobo pred oči.

II. Ljudstvo pije in raja pred mestom. Valentinu, ki se odpravlja na vojno, obljubita Wagner in Siebel, da bosta čuvala njegovo sestro Margareto. Pivcem se pridruži Mefisto in se spre z Valentinom; a Mefistu ne škodi orožje; vsi spoznajo osupli, da se tepejo z vragom samim in se umaknejo. Mefisto pokaže Faustu Margareto, ki prihaja iz cerkve. Faust jo nagovori, ona ga zavrne.

III. Mefisto položi Margareti na prag dragocen nakit. Deklica ga najde, si ga nadene in je vsa očarana. Faust pride in med obema vzplamti ljubezen.

IV. Valentin se je vrnil domov. Mefisto zapoje zabavljivo podoknico. Valentin plane iz hiše in pade smrtno ranjen v boju zoper Fausta in Mefista. Margareto, ki se vrže plakaje na umirajočega, prekolne. — **P r e m e n a.** Margareta išče uteho v cerkvi, ali zli duh jo muči, dokler se nezavestna ne zgrudi.

V. Mefisto privede Fausta v svoje čarobno kraljestvo, kjer ga omamijo lepe grešnice. (Balet.) Toda Fausta peče vest. Spomni se Margarete. Prikazni izginejo, in nenadoma je zopet na zemlji. Mefisto ga pelje k Margareti. — P r e m e n a. Margareta je v ječi, ker je umorila svoje dete. Faust jo hoče rešiti, a jo ne more pregovoriti, da bi šla ž njim. Ko se prikaže še Mefisto, kliče prestrašena devica v skrajni sili nebesa na pomoč; Bog se je usmili in jo sprejme k sebi. Fausta odvede Mefisto.

IV

La Bohème

Opera v 4 dejanjih. Po H. Murgerju napisala G. Giacosa
in L. Illica, vglasbil G. Puccini.

Dirigent in režiser: F. RUKAVINA.

Rudolf, poet (tenor)	g. Kovač.
Marcel, slikar (bariton)	g. Romanowski.
Schaunard, glasbenik (bariton)	g. Trbuhovič.
Collin, filozof (bas)	g. Zupan.
Mimi (sopran)	gna Žikova.
Musette (sopran)	gna Thalerjeva.
Alcindor (bas)	} g. Zorman.
Benoit (bas)	
Parpignol (tenor)	g. Mohorič.
Carinski stražnik (bas)	g. Drenovec.

Dijaki, šivilje, meščani, prodajalci, vojaki, natararji, otroci.

Godi se v Parizu približno leta 1830. Prva vprizoritev
leta 1897. v Turinu.

I. V manzardi. Pesnik Rudolf in slikar Marcel zmrzujeta v nezakurjeni sobi, premišljujoč, kako bi jo ogrela. Rudolf se odloči žrtvovati svoj rokopis neke drame, zakuri ž njim in oba se pri peči veselita toplote. Pridružita se jima filozof Collin in glasbenik Schaunard. Poslednji je bil k sreči zaslužil nekoliko srebrnjakov s tem, da je na željo nekega Angleža toliko časa sviral, dokler ni poginil papagaj, ki je bil Angležu nadležen.

Četvorica umetnikov pozabi vse nadloge siromaštva, popiva veselo, razuzdano, ali kruta usoda že prihaja v osebi hišnega gospodarja Benoit-a, ki prinese pobotnico za 3 mesečno stanarino. Ali naši umetniki se ne dajo z lepa preplašiti; z najsladkejšimi besedami vabijo Benoit-a, naj ž njimi pije, kar se jim tudi kmalu posreči. Benoit sicer poskuša dobiti denar, ali četvorica se ne uda in Marcel omeni, da je bil Benoit, dasi je oženjen, nedavno zvalil v past mlado krasotico. Četvorica hlina razlučenost, očita Benoit-u nečistost, ter ga končno pahne skozi vrata. Rudolfovi prijatelji odhajajo v kavarno, on pa obljubi priti za njimi, ker hoče končati neko pesniško delo. Mračni se že in delo pesniku ne gre izpod rok; kar potrka nekdo na vrata. Rudolf odpre, vstopi Mimi, njegova sosedka, ki ji je ugasnila sveča. Šibka deklica namah omedli, Rudolf se trudi, pomagati ji, toda ona se predrami in hoče oditi; prižgana sveča ji na pragu spet ugasne, prižge jo vnovič in zdaj zapazi, da je izgubila ključ svoje sobe, ko je omedlela. Oba iščeta ključ v temi,

Rudolf ga najde in vtakne v žep. Dražestna deklica je pesnika očarala, ali tudi ona že gori zanj, v razgovoru si vzajemno razodeneta ljubezen ter skleneta ostati skupaj. Srečna se napotita za prijatelji v kavarno.

II. Na trgu v quartier latin. Veselo vrvenje pred kavarno „Momus“. Tudi naša četvorica je tu, Rudolf v družbi z Mimi. Snidejo se v kavarni in popivajo. Marcel je slabe volje, ker ga je bila zapustila Musette, ki je sedaj ljubica bogatega starikavega gizdalina Alcindora. Kar se prikaže znana krasotica Musette, za njo Alcindor. Musette takoj zapazi svojega Marcela in sede nalašč k sosedni mizi, blizu njega, da ga zopet pridobi. Na poti pa ji je Alcindor, zato hlini bolečine na nogi, češ, čevlji jo tišči. Alcindora pošlje s čevljem k bližnjemu čevljarju, tako se ji je mogoče združiti z Marcelom, ki jo spet radostno sprejme. Začuje se vojaška godba. Ko pride mimo, se ji vesela množica pridruži, na čelu je naša četvorica z Mimi in Musette, prepustivši plačilo računa v kavarni Alcindoru.

III. Pri barieri d' Enfer. Rudolf in Mimi ne živita več složno, ljubezen Musette in Marcela je tudi že precej zrahljana. Marcel, Rudolf in Musette popivajo v veseli družbi v gostilni, Mimi pride in prosi Marcela za svēt. Marcel pravi, naj se ločita, Mimi meni, da bi bilo res najbolje tako. Ker Rudolf baš prihaja iz krčme, svetuje Marcel, naj Mimi odide. Mimi gre, ali skriva se v bližini. Marcel opominja Rudolfa, naj ne bo ljubosumen, naj se spravi z Mimi in spet v ljubezni veselo ž njo živi. Rudolf pravi, da iskreno ljubi svojo Mimi, da je pa njegova ljubav ne more oteti preteče smrti, sumljivi kašelji da jo ugonobi. Skrita Mimi je vse čula, stopi k Rudolfu in hoče poslavljajoč se oditi. On ji prigovarja, ali ona pravi, da hoče zopet biti sama in izdelovati umetne cvetice kakor poprej. Ganjena vzameta slovo in odideta. Musette in Marcel sta se zopet sprla in se jezna razideta.

IV. V manzardi. Siromašna četvorica uganja svoje burke, kar prihiti Musette in pové, da ji sledi na smrt bolna Mimi. Hitro ji pomagajo vsi, položijo jo na postelj in kmalu ji toliko odleže, da more govoriti. Da morejo preskrbeti zdravil, sklenejo, zastaviti in prodati kar kdo more; Mimi in Rudolf ostaneta sama. Ko se vrnejo prijatelji, je Mimi že oslabela, mirno leži na postelji. Vsi mislijo, da spi, ali kmalu se uverijo, da je mrtva.

PRODANA NEVESTA

Komična opera v treh dejanjih. Besedilo spisal K. Sabina, prevel A. Funtek. Vglasbil B. Smetana.

Dirigent: A. BALATKA.

Režiser: F. BUČAR.

Krušina, kmet	g. Trbuhović.
Katinka, njegova žena	gna Kalouskova.
Marinka, njiju hči	gna Kalinova.
Miha	g. Zorman.
Neža, njegova žena	ga Smolenskaja.
Vašek, njiju sin	g. Mohorič.
Janko, Mihov sin iz prvega zakona	g. Drvota.
Kecal, mešetar	g. Zathey.
Vodja glumačev	g. Simončič.
Esmeralda, plesalka	ga Trbuhovičeva.
Indijanec	g. Drenovec.

Godi se v večji češki vasi v sedanjosti. — Balet priredil baletni mojster Pohan. Plešejo gne Svobodova, Vavpotičeva in Moharjeva ter g. Maliatsky. — Dekoracije naslikal g. Skružný. — Prva vprizoritev l. 1866. v Pragi.

I. .egnanje. Mešetar Kecal pregovori Marinkine starše, da obljubijo svojo hčer bedastemu Vašku. Marinka ne privoli v možitev, ker hoče ostati zvesta svojemu Janku.

II. Vašek se snide v krčmi s prisojeno mu nevesto, ki je ne pozna n ki mu izvije prisego, da Marinke ne poroči, ker ta ljubi že drugega. Janko proda Kecalu za tristo srebrnikov Marinko s pogojem, da postane žena Mihovega sina.

III. Vašek se zagleda v plesalko Esmeraldo, ki ga pregovori, da nastopi zvečer pri glumaški predstavi. V medveda preoblečenega ga vidijo starši in Kecal ter ga hočejo pridobiti za svoj načrt. Vašek pa jim uide, češ, da Marinke ne mara. Ko Marinki pripovedujejo, da jo je Janko zapustil in prodal, jo prepriča šele pismena pogodba, ki ji jo pokaže Kecal, o Jankovi nezvestobi. Zato obljubi vzeti Vaška. Naposled se izkaže, da je tudi Janko Mihov sin in da je po pogodbi Marinka njegova. Oče z veseljem pozdravi svojega dolgo pogrešanega sina in rad privoli v ženitev.

Hamlet.

(Par režijskih opazk.)

Vsako leto izide nekaj člankov, knjig ter razprav o „Hamletu“ in vsa že o njem napisana literatura predstavlja celo goro knjig in dokazuje večno živi interes do te čudovite pesnitve. Ves ogromni trud komentiranja Shakespearjeve tragedije vzlic zavednemu spoštovanju in njeni visoki etični vrednosti pa ni do danes še združil mnenja znanstvenikov o namenu pesnikovem, še manj pa o značaju Hamleta samega.

Hamlet je vzbudil več interesa in zmede kakor katerakoli oseba v svetovni literaturi sploh. Vem iz lastne izkušnje, da se nam zdi, če smo se le malo pečali z njim, kakor bi ga spregledali; čim manj smo se poglobili vanj, tem enostavnejši se nam dozdeva. Ta ima „Hamleta“ za velikega, drugi za zlobnega; oni pravi, da je dober, a slaboten, tretji misli, da mu manjka poguma in se ne upa udejestvovati; četrti trdi zopet, da je v razmerju k svoji volji preveč umen in vsled večnega pre-mišljevanja ne uspe ravnati; nekateri pravijo, da ni blazen, oziroma le malo, drugi so zopet mnenja, da se samo pretvarja. Goethe vidi v besedah:

Čas je prišel iz reda, in gorje mi:

Jaz bil sem rojen, da ga uredim! —

ključ k tragediji; Gordon Craig slika borbo velikega duha zoper zločin. — Ni tu prostora presojeti, katero mnenje je pravilno in katero ne — priti bi moral sam Shakespeare in rzsoditi spore in debate. Eno pa ostane; genialen duh, pri katerem se križajo in družijo ekstremi. — Čudovito je, da je ravno „Hamlet“, ki se odigrava v najvišjih sferah razuma, in o katerem bi človek dejal, da je namenjen le visoko nabraženim, ono delo Shakespearja, ki je najbolj znano, in ki ostavlja največji utis . . .

*

Zdi se mi, da ni lepše in hvaležnejše naloge za igralca kakor igrati Shakespearja — posebej pa še igrati v Hamletu. In najsi bo najmanjša epizoda. In za režiserja šele. Iz tistih neznatnih opazk poizkušati najti ono pravo obliko, zavzeti pravo pot, ki odgovarja vsemu: pisatelju, odru, igralcu in ubranosti. — Sanje vsakega igralca so: igrati Hamleta, sanje vsakega režiserja naj bodo: režirati Hamleta. In sen ostane

Hamlet vedno, čeprav se ga izvaja, igra, režira . . . Še nikoli v svoji praksi nisem videl, da se je duševno okrožje vedno širilo, da so prihajale vsak dan nove misli, novi problemi . . . A pri Hamletu! In to imenujem krasoto, ki je najlepša pri gledališču, krasoto poglobitve, črpanja — ne rečem: izčrpanja. In v tem velikem, kar imenujem krasoto, so še momenti, ki jih človek vzljubi posebej — vzljubi z vso silo.

*

Zastor je doli. Luč ugasne v avditoriju. Zadone trobente in pavke z vso grandioznostjo. Himna človeškega genija, piramida akordov nad mejami človeštva. Udar po tamtamu, rezek in oster, brutalnost zavzame premoč, kri . . . In zastor se dvigne . . .

Terasa Helsingörskega gradu. Nizek zid na temnem ozadju, ki ne izraža ničesar. Noč, neskončna, brezdanja lunina noč, nébes. In to mora biti ona lunina svetloba, ki je hladna, če gledamo nanjo, ki ubije zvezde, ki so daleč, ki jih samo slutimo. Oder je prazen, le na sredi stoji s hrptom h gledalcu, z ogromno helebardo straža. Stoji in bdi nad vso to hladno nočjo ogromen stražar . . . Iz dalje se čuje bohoten menuet — v kraljevih dvoranah. In veter vije, reže, a straža stoji in čaka. . . .

„Stoj, kdo tu?“

„Ne! Meni odgovori, kdo si ti? Stoj!“

In dejanje se prične. . . .

Finale. Shakespeare konča tragedijo tako silno, tako prekrasno. Na odru trupla kraljice, kralja, Laerta, Hamleta. In Horacij govori svoje poslovilne besede. Iz dalje se že čuje v orkestru motiv Fortinbrasa, zadnji zastor se razpre, in v ostrem koraku napolnijo ves oder v krogu vojščaki Fortinbrasa, on sam pa ostane pri truplu Hamleta. Cel gozd dolgih sulic se dvigne. In Fortinbras govori svoj prestolni govor. Štirje stotniki dvignejo truplo Hamleta visoko nad glave in le jekleni konci sulic vojakov, združeni v piramido, so višji od njega.

In visoko nad trupli, visoko nad trpkostjo življenja — kakor črta, ki spaja strahote preteklosti in svetle nade bodočnosti — je dvignjen konec tragedije. Sprevod se lahko zgane — zastor pada med streli topov in motivom Hamleta, med zsmolklimi udarci pavk.

* * *

Shakespearjevi umotvori imajo gibkost modernih dram. On ne pozna sceničnih zaprek in menjava situacije, oziroma kulis mu ne dela težkoč, ker kulis na svojem odru ni imel.

Brez pavz je odigraval svoja dramska dela v dveh in pol urah. Njegovi umotvori so zidani z vso enotnostjo in imajo navadno po dvoje dejanj, oziroma dvoje skupin oseb, ki delujejo. Klavdij — Hamlet, Shylok — Antonio, Cezar — Brutus. Dejanje je njegovo bogastvo. Svoje kulise si slika sam — z besedo.

Bistveno vprašanje režije njegovih del je, koliko se sme spremeniti z ozirom na današnje zahteve odra in publike ono, kar je odgovarjalo dobi Shakespeareja.

O. Š.

Neznani dami.

Vsa bela in nemilostno si lepa,
ti hrepenenje mojih vročih sanj —
o, kdaj — ali nikdar — izšlo bo solnce,
ko padem k nogam ti, ponižen in udan?

Kot v zlatem jutru dvigne se škrjanček
v plamtečo sinj nebeških dalj,
tako visoko moja pesem nese
te v večnost, moj neznani ideal.

C. Golar.

Hrepenenje.

Prekrasno vam pristoja
biserna lornjeta,
verižica kot solnce,
prstani bleščeči —
labodji, snežni vrat
ovija šal dehteči —
kot na zakladu zlatem
kača spi zakleta.

Od čara sladkega
in milega omamljen
vas iz daljave
gledam verno in vdano,
kot na kraljično zre
pastirček s srčno rano,
in s plamenečo željo
mimo grem osamljen.

C. Golar.

Ada Negri:

Spomin.

On te je ljubil. To je bilo edino tvoje dobro. Ponižaj se in
reci mu hvalo.
V tišini dni, ki še pridejo, sami in ledeni
le s tabo,
na cestah polnih množice, kjer boš hodila
ko med zapuščenimi,
v hiši brez svetiljke, v postelji brez počitka, v zorah
brez spanja,
ne pozabi njegove ljubezni, ponižaj se in
reci mu hvalo.
Naj ti bo pred očmi slednjo minuto življenja,
ki ti še ostane,
žena, da si videla nebo le skozi te
ljubezni zavoje.
Vzpni se k rešetki, stlači svoj obraz med
drog in drog,
nasiti oči s tistim robom azurja, o
ujetnica mraka.
Spomni se telesa svojega Dragega, ravnega
ko cipresa,
in njegove zapovedujoče glave, ki je
presegala množice,
in njegovih hipoma razneženih oči, ko te
je gledal,
in njegovega železnega objema, ki te je
razkrajal na dvoje.
Spomni se, kako je znal iz tebe same ustvariti te
lepšo in mlajšo,
in iz dna srca iztrgati ti edini glas žene, iskren v
tvojem življenju,
in obleči in hraniti te z ljubeznijo in vzeti ti
vse, kar ni bilo ljubezen.
In kako je znal storiti, da si trpela
na telesu in na duši,
in kako si ti uživala bol, ki je prihajala
od njega;
in da ti je nekoč njegov ugriz odprl na
ustnicah malo rano,
in nisi hotela ozdraveti od onega
presladkega znamenja.

in si za to vsega ohranila v svojih
ustih, okus svoje ljubezni,
okus krvi; in tvoja ljubezen je dihala s curkom krvi,
ki ti je brizgnil do oči,
in ti, ti še živa.

O koliko krvi v tistem velikem telesu!

Zdaj je tvoje, v tebe vse je prešlo.

Otekle in bolne so od njega tvoje žile in v sencih
ti bobni brez prestanka.

Vre in kipi od stlačene sile, napolnjuje ti
srce s kličočimi glasovi.

Kaj storiš iz te krvi? . . . Jok, da
boš objokovala svojega Mrtvega, besedo,
da ga boš slavila.

Popotnico za potovanje, ker še
moraš potovati; in hrano za
spomin.

Kri goreča, kri ljubezni, ne bo
se je izgubila niti kaplja:
dokler te teža njena tišči z
obličjem proti zemlji,
in moraš reči s poslednjim dihom:
Gospod, tvoja dekla je tukaj.

Prevel A. Gradnik.

Zimsko jutro.

Kakor skoz kristal
grem skoz belo daljo,
srež krog borov stkal
demantno je haljo.

Kaj se mi blešči
iz meglic nasproti?
Deklica hiti
po srebrni poti.

Kaj se iz oči
bliska ji kot plamen?
Mlada se žari
v njih ljubezen, amen.

C. Golar.

Ponatisk dovoljen
le z označbo vira.

Gledališki list izhaja vsako soboto in prinaša poročila o repertoarju Narodnega gledališča v Ljubljani, vesti o gledališki umetnosti pri nas in drugod, kratke članke o važnejših dramskih in opernih delih in njih avtorjih. Sodelujejo: Fran Albrecht, Anton Funtek, Pavel Golia, Fran Govekar, Matej Hubad, Friderik Juvančič, Pavel Kozina, Alojzij Kraigher, Ivan Lah, Anton Lajovic, Ivan Prijatelj, Ivan Vavpotič, Josip Vidmar, Oton Župancič in dr.

TISKA UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI.